

Effective Research Collaboration; Status and Barriers (An Important Factor for Accepting Articles in Top International Accounting Journals)

Omid Faraji *

*Corresponding Author, Assistant Prof., Department of Accounting, College of Farabi, Qom, Iran. E-mail: omid_faraji@ut.ac.ir

Fakhroddin Mohammad Rezaei

Assistant Prof., Department of Accounting, Faculty of Finance, University of Kharazmi, Tehran, Iran. E-mail: m.rezaei@khu.ac.ir

Mehdi Khodakarami

MSc. Student, Department of Accounting, University of Tehran, Tehran, Iran. E-mail: mehdi.khodakarami@ut.ac.ir

Iman Soukhakian

MSc. Student, Department of Accounting, University of Tehran, Tehran, Iran. E-mail: soukhakian.iman@ut.ac.ir

Abstract

Objective: This study seeks to highlight the importance of research collaborations and examine their status among accounting researchers in Iran. It also tries to study the existing barriers to achieving effective research collaborations among Iranian accounting researchers at both national and international levels.

Methods: In the first section of this research, various aspects of research collaboration, including its advantages and challenges, were discussed through a comprehensive review of articles published in Iranian and international accounting journals. In the second section and by analyzing the content of articles published in five top Iranian accounting journals, the status of research collaboration between Iranian accounting researchers was investigated from various aspects. Finally, by surveying Iranian accounting researchers, their attitudes regarding existing barriers to achieving effective research collaboration at both national and international levels were investigated.

Results: The literature review indicated that the most important advantage of the research collaboration of accounting researchers with each other was taking advantage of complementary skills. In 82% of the articles published in international accounting journals, the extent of contribution to the research was the basis for deciding on the order

of the authors' names. However, our investigations showed that in the articles published in five top Iranian accounting journals, regardless of the amount of contribution of each author, the names of faculty members were included as main authors (i.e., the first author/corresponding author) in the articles, and the names of the students were considered as the authors with the least contribution. Examining the identity of the authors of articles published in five top Iranian accounting journals showed that the most common type of research collaboration belongs to research teams consisting of a student and supervisors. It seems that most of these articles were extracted from students' theses and it was likely that there was no voluntary collaboration between them. In addition, only eight percent of the articles published in five top Iranian accounting journals were written by faculty members without the contribution of any students. Also, only one percent of these articles were written by students without the contribution of any professor. The obtained results indicated a strong dependence of Iranian accounting students and faculty members on each other in publishing articles. Finally, the results achieved from the conducted survey of Iranian accounting researchers showed that the most important barriers to achieving an effective research collaboration at the national level include "lack of motivational policies for the most successful research teams" and "lack of economic advantages in case of focusing only on research".

Conclusion: Considering the relatively low awareness of Iranian accounting researchers about achieving an effective research collaboration, this research can encourage Iranian accounting researchers to form effective research collaborations by highlighting its advantages and identifying the barriers to achieving it. It also can play a role in improving the quantity and quality of articles by Iranian authors to be published in international accounting journals via increasing effective research collaborations among Iranian accounting researchers.

Keywords: Research collaboration in accounting, Barriers to research collaboration, International accounting journals.

Citation: Faraji, Omid; Mohammad Rezaei, Fakhroddin; Khodakarami, Mehdi & Soukhakian, Iman (2022). Effective Research Collaboration; Status and Barriers (An Important Factor for Accepting Articles in Top International Accounting Journals). *Accounting and Auditing Review*, 29(4), 650-672. (in Persian)

Accounting and Auditing Review, 2022, Vol. 29, No.4, pp. 650-672

Published by University of Tehran, Faculty of Management

<https://doi.org/10.22059/ACCTGREV.2020.289096.1008272>

Article Type: Research Paper

© Authors

Received: September 16, 2020

Received in revised form: May 24, 2021

Accepted: October 15, 2021

Published online: January 20, 2023

همکاری تحقیقاتی مؤثر، وضعیت و موانع موجود: عاملی مهم برای پذیرش مقاله‌ها در مجله‌های معتبر بین‌المللی حسابداری

امید فرجی*

* نویسنده مسئول، استادیار، گروه حسابداری، دانشکده‌گان فارابی، قم، ایران. رایانامه:omid_faraji@ut.ac.ir

فخرالدین محمدرضایی

استادیار، گروه حسابداری، دانشکده علوم مالی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران. رایانامه:m.rezaei@khu.ac.ir

مهدی خداکریمی

دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه حسابداری، دانشگاه تهران، تهران، ایران. رایانامه:mehdi.khodakarami@ut.ac.ir

ایمان سوخکیان

دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه حسابداری، دانشگاه تهران، تهران، ایران. رایانامه:soukhakian.iman@ut.ac.ir

چکیده

هدف: در این پژوهش، اهمیت همکاری‌های تحقیقاتی در رشته حسابداری، وضعیت همکاری‌های تحقیقاتی در بین پژوهشگران حسابداری در ایران و همچنین، موانع همکاری‌های تحقیقاتی در بین پژوهشگران حسابداری ایرانی در دو سطح ملی و بین‌المللی بررسی شده است.

روش: در بخش اول با بررسی گسترده پژوهش‌های داخلی و بین‌المللی حسابداری، ابعاد مختلف همکاری‌های تحقیقاتی، به صورت توصیفی بررسی شد. در بخش دوم، با انجام تحلیل محتوای مقاله‌های چاپ‌شده در پنج مجله معتبر داخلی حسابداری، شمایی کلی از وضعیت همکاری تحقیقاتی در رشته حسابداری برای فضای پژوهشی ایران ارائه شده است. در بخش سوم نیز با انجام پیمایش، نگرش پژوهشگران رشته حسابداری ایران به موانع همکاری تحقیقاتی، در دو سطح ملی و بین‌المللی بررسی شده است.

یافته‌ها: نتایج حاصل از تحلیل محتوای اسامی نویسندگان مقاله‌های پنج مجله برتر حسابداری کشور، نشان می‌دهد که بیشترین سهم مقاله‌های پذیرفته‌شده، به تیم‌های تحقیقاتی دونفره استاد و دانشجو اختصاص دارد و به نظر می‌رسد که مقاله‌ها، از پایان‌نامه‌ها استخراج شده‌اند. فقط ۸ درصد از مقاله‌ها را استادان هیئت‌علمی و ۱ درصد از مقاله‌ها را دانشجویان به‌تنهایی نگاشته‌اند. نتایج پیمایش نیز نشان می‌دهد که موانع مهم همکاری‌های تحقیقاتی در سطح ملی عبارت‌اند از: «نداشتن سیاست‌های تشویقی برای موفق‌ترین تیم‌های تحقیقاتی حسابداری» و «نبود صرفه اقتصادی تمرکز صرف، بر کار تحقیقاتی میان حسابداران و حسابرسان ایرانی».

نتیجه‌گیری: با توجه به ضعف موجود در همکاری‌های تحقیقاتی میان پژوهشگران حسابداری کشور، این پژوهش می‌تواند با ارائه مزیت‌های همکاری تحقیقاتی و روشن کردن موانع آن، پژوهشگران حسابداری کشور را به همکاری‌های تحقیقاتی مؤثر تشویق کند. پژوهش‌هایی از این دست، به افزایش کمیت و کیفیت مقاله‌های ارسالی به مجله‌های بین‌المللی حسابداری منجر می‌شود.

کلیدواژه‌ها: همکاری پژوهشی در حسابداری، موانع همکاری پژوهشی، مجله‌های بین‌المللی حسابداری.

استناد: فرجی، امید؛ محمدرضایی، فخرالدین؛ خداکریمی، مهدی و سوخکیان، ایمان (۱۴۰۱). همکاری تحقیقاتی مؤثر، وضعیت و موانع موجود: عاملی مهم برای پذیرش مقاله‌ها در مجله‌های معتبر بین‌المللی حسابداری. *بررسی‌های حسابداری و حسابرسی*، ۲۹(۴)، ۶۵۰-۶۷۲.

مقدمه

چاپ مقاله در مجله‌های معتبر علمی، یکی از راه‌های مطلوب و رایج انتشار دانش پژوهشگران علاقه‌مند است. دانشجویان تحصیلات تکمیلی به‌منظور فراغت از تحصیل، ملزم‌اند که نتایج حاصل از مطالعات گسترده خود را در حوزه و موضوع مشخصی (در قالب طرح رساله) ارائه دهند که معمولاً علمی نتایج آن به‌صورت مقاله (مقاله‌های) منتشر می‌شود تا در رشته تحصیلی خود گام مثبتی بردارند و به تحقق اهداف آن کمک کنند. رشته حسابداری نیز از این مهم مستثنا نیست (گلاور، پراویت و وود^۱، ۲۰۰۶؛ و گلاور، پراویت، سامر و وود^۲، ۲۰۱۲) و اساتید دانشگاه‌های معتبر پژوهش‌محور نیز، به‌منظور ارتقا و پیشرفت در حوزه کاری خود، ملزم‌اند در مجله‌های معتبر در بازه‌های زمانی مشخص مقاله‌ای چاپ کنند (الر، الر، اسکوزان و تالاکای^۳، ۲۰۱۵). در رشته‌های علوم انسانی (از جمله حسابداری) نسبت به سایر رشته‌های تحصیلی (مانند حوزه‌های علوم طبیعی و فنی مهندسی) چاپ مقاله بسیار دشوارتر است (مویزر^۴، ۲۰۰۹) و از سوی دیگر، شرط انتشار مقاله در مجله‌های معتبر این رشته، برخورداری از استانداردهای کیفی عالی است (استلوی^۵، ۲۰۱۷).

پژوهشگران باید در حوزه‌های مختلفی مانند تجزیه و تحلیل آماری / اقتصادسنجی تخصص کافی داشته باشند (کالینز، الر و اسکوزن^۶، ۲۰۱۸). یکی از مسائل اساسی حوزه تحقیقاتی حسابداری در ایران، تعداد اندک مقاله‌های چاپ شده پژوهشگران ایرانی در مجله‌های معتبر بین‌المللی طبق رتبه‌بندی‌های تخصصی است که در رتبه‌بندی‌های مختلف مانند ABCD^۷ در استرالیا و CABS در انگلستان تعیین شده‌اند. طبق گزارش رتبه‌بندی سایمگو^۸، نویسندگان ایرانی در بازه زمانی ۱۹۹۶ تا ۲۰۱۸ تنها قادر بوده‌اند که ۹۲ مقاله حسابداری را در مجله‌های بین‌المللی منتشر کنند و ایران از میان ۱۶ کشور مورد بررسی در خاورمیانه، جایگاه ۶ را از نظر معیار «تعداد مقاله‌های بین‌المللی چاپ شده در رشته حسابداری» به خود اختصاص داده است. همچنین بر اساس معیار «ارجاعات داده‌شده به مقاله‌های پذیرفته‌شده حسابداری در مجله‌های معتبر»، ایران رتبه ۱۲ را از میان این ۱۶ کشور خاورمیانه دارد. به‌علاوه، طبق گزارش رتبه‌بندی مجله‌های علمی^۹ ایران، از ۱۵۲ کشور مورد بررسی در حوزه حسابداری در بازه زمانی ۱۹۹۶ تا ۲۰۱۸، ایران در جایگاه ۵۱ قرار دارد. چنین آمار و ارقامی، علاوه بر اینکه گویای کیفیت نه‌چندان خوب مقاله‌های چاپ شده مذکور است، از کمیت پایین مقاله‌های پذیرفته شده از ایران در مجله‌های معتبر حسابداری در سطح بین‌المللی حکایت می‌کند. به عبارت دیگر، وضعیت فعلی بیانگر آن است که کشور ایران نه‌تنها در زمینه تحقیقات بین‌المللی حسابداری در سطح جهان حرف زیادی

1. Glover, Prawitt & Wood
2. Glover, Prawitt, Summers & Wood
3. Oler, Oler, Skousen & Talakai
4. Moizer
5. Stolowy
6. Collins, Oler & Skousen
7. Association of Business Schools Deans

۸. رویکرد رتبه‌بندی سایمگو (SCImago) توسط گروه پژوهشی به همین نام در دانشگاه گرانادا در اسپانیا صورت می‌گیرد که بر اساس تعداد مقاله‌های علمی مؤسسه‌های آموزش عالی کشورهای مختلف موجود در بانک اطلاعاتی اسکوپوس (SCOPUS) آن‌ها را ارزیابی و رتبه‌بندی می‌کند. این رتبه‌بندی یکی از جدیدترین و جامع‌ترین نظام‌های رتبه‌بندی پژوهشی دانشگاه‌ها و مؤسسه‌های پژوهش‌محور در جهان است (محمدرضایی، ۱۳۹۷).

9. Scientific Journal Ranking (SJR)

برای گفتن ندارد، بلکه در منطقه خاورمیانه نیز جایگاه خوبی به دست نیآورده است (گزارش رتبه‌بندی مجله‌های علمی^۱، ۲۰۱۹).

چاپ مقاله در مجله‌های معتبر، به رعایت پیش شرط‌های مختلفی نیاز دارد که باید در فرایند پژوهش در کانون توجه قرار گیرد. قبل از ارسال مقاله به مجله‌های معتبر، همکاری تحقیقاتی میان پژوهشگران و همچنین، توجه به مسائل فنی، مانند مباحث روش‌شناسی، از عوامل بسیار مهم جهت موفقیت در چاپ مقاله‌ها به‌شمار می‌رود. مطالعات پیشین انجام شده در داخل کشور نیز بر مباحث فنی چاپ مقاله، مانند ساختار مقاله‌نویسی یا قالب مناسب مقاله تمرکز بیشتری داشته‌اند و نکات بسیار ارزنده‌ای را نیز مطرح کرده‌اند (برای نمونه، به مقاله‌های محمدرضایی (۱۳۹۷) و نمازی، محمدیان و مهتری (۱۳۹۷) مراجعه شود). اخیراً پژوهشگران ایرانی عملکرد درخور ستایشی در زمینه پژوهش در سطح بین‌المللی انجام داده‌اند و به مسائلی مانند چارچوب تحقیق، ساختار، روش‌شناسی و سایر جنبه‌های مهم در پژوهش‌های خود توجه نسبتاً خوبی داشته‌اند؛ اما به نظر نویسندگان، ادبیات داخلی حسابداری کشور، اهمیت همکاری‌های تحقیقاتی جهت افزایش کمیت و کیفیت مقاله‌های حسابداری ارسالی به مجله‌های معتبر بین‌المللی را از سوی نویسندگان ایرانی بررسی نکرده است و این پژوهش سعی در تنویر افکار، در جهت مزایا و موانع ایجاد شبکه‌های علمی و همکاری پژوهشی توسط محققان داخلی دارد.

پژوهش در حوزه حسابداری، به تخصص و منابع متفاوتی نیاز دارد که با توجه به محدودیت منابع و زمان پژوهشگران، فراهم‌ساختن تمامی آن‌ها توسط یک فرد، به‌سختی امکان‌پذیر است (کالینز و همکاران، ۲۰۱۸) و مناسب‌ترین راهبرد در این زمینه، همکاری تحقیقاتی با سایر پژوهشگران است. طبق نتایج پژوهش‌های پیشین صورت گرفته، در دهه اخیر همکاری تحقیقاتی یکی از راهبردهای اساسی و مؤثر جهت چاپ مقاله‌های حسابداری در مجله‌های معتبر بین‌المللی بوده است. با این حال، به نقل از حاجیلری (۱۳۸۷)، تسلیمی، فرهنگی، عابدی‌جعفری و رازنهمان (۱۳۸۹) و مداحی (۱۳۹۰)، ایرانیان در انجام کارهای گروهی موفق نیستند و این موضوع از مسائل مختلفی نشئت می‌گیرد. با توجه به نقش انکارناپذیر همکاری تحقیقاتی و استفاده از تخصص‌ها و تجربه‌های متفاوت در یک کار پژوهشی حسابداری و همچنین، ضعف ایرانیان در انجام کارهای گروهی که در عوامل مختلف فرهنگی و غیرفرهنگی ریشه دارد، سؤال اول پژوهش این است که آیا پژوهشگران حسابداری در ایران، از این راهبرد به میزان کافی بهره‌مند می‌شوند و از مزایای آن به نحو احسن و مطلوب استفاده می‌کنند؟ سؤال دوم پژوهش نیز این است که موانع اصلی همکاری تحقیقاتی بین پژوهشگران حسابداری در سطح ملی و بین‌المللی چیست؟

با توجه به مطالب فوق، پژوهش حاضر سه هدف کلی را دنبال می‌کند:

۱. با بررسی گسترده ادبیات حسابداری، در زمینه همکاری‌های تحقیقاتی، روند این همکاری‌ها در سال‌های اخیر و مزیت‌ها و چالش‌های آن بحث می‌شود و همچنین، توصیه‌هایی از سوی موفق‌ترین تیم‌های تحقیقاتی حسابداری در سطح بین‌الملل ارائه می‌شود؛

۲. با انجام تحلیل محتوا، مقاله‌های چاپ شده در پنج مجله داخلی برتر حسابداری بررسی می‌شود تا شمایی کلی از وضعیت همکاری تحقیقاتی در ایران و به‌طور خاص در رشته حسابداری ارائه شود؛

۳. با بهره‌گیری از روش‌شناسی پیمایشی و ابزار پرسش‌نامه، به بررسی نگرش پژوهشگران ایرانی در رشته حسابداری، به ابعاد مختلف موانع همکاری تحقیقاتی در دو سطح ملی و بین‌المللی پرداخته می‌شود.

از آنجایی که پژوهشگران حسابداری کشور، به حوزه اثرگذار «همکاری تحقیقاتی» توجه چندانی نداشته‌اند، این مطالعه با تمایز از پژوهش‌های پیشین مانند محمدرضایی (۱۳۹۷) و نمازی و همکاران (۱۳۹۷)، برای نخستین بار با مرور گسترده ادبیات، اهمیت این همکاری‌ها را در رشته حسابداری برجسته می‌کند و در ادامه، به‌صورت تجربی، از وضعیت همکاری‌های تحقیقاتی بین پژوهشگران حسابداری ایرانی و همچنین، موانع همکاری تحقیقاتی بین پژوهشگران حسابداری ایرانی در دو سطح ملی و بین‌المللی شواهدی ارائه می‌دهد. نویسندگان پژوهش حاضر بر این باورند که نتایج این پژوهش می‌تواند در افزایش کمیت و کیفیت مقاله‌های حسابداری ارسالی به مجله‌های معتبر بین‌المللی از سوی نویسندگان ایرانی سهم شایان توجهی داشته باشد.

ادامه مقاله به این صورت ساختار بندی شده است؛ ابتدا روند همکاری‌های تحقیقاتی در مجله‌های معتبر بین‌المللی حسابداری، مزایا و چالش‌های آن و نقطه نظرهای موفق‌ترین تیم‌های تحقیقاتی حسابداری در سطح بین‌الملل، نقش‌های مختلف در یک پروژه تحقیقاتی و وضعیت نهادی همکاری تحقیقاتی در ایران مورد توجه قرار گرفته است. در بخش بعد به روش‌شناسی پژوهش پرداخته می‌شود و در ادامه آن نیز نتایج تجربی پژوهش، شامل واکاوی وضعیت همکاری‌های تحقیقاتی بین پژوهشگران حسابداری کشور و همچنین، نتایج بررسی موانع همکاری‌های تحقیقاتی بین پژوهشگران حسابداری ایرانی در دو سطح ملی و بین‌الملل ارائه شده است. در بخش آخر نیز، ضمن ارائه نتیجه‌گیری، پیشنهادهای کاربردی و پژوهشی برای پژوهشگران آتی بیان شده است.

همکاری‌های تحقیقاتی

واژه تیم، به همکاری تعدادی از افراد با مهارت‌های مکمل گفته می‌شود که به هدف مشترک، اهداف عملکردی و مسئولیت‌پذیری متقابل متعهدند (کنزن باخ و اسمیت^۱، ۱۹۹۳؛ تسلیمی و همکاران، ۱۳۸۹). در کشور ایران متأسفانه کار گروهی جایگاه خوبی ندارد و آمار آن ناچیز است. یکی از ویژگی‌های جوامع غربی فردگرایی است؛ با این حال، آن‌ها اهمیت کار گروهی را بهتر درک می‌کنند و از آن بهره‌های فراوانی می‌برند (مداحی، ۱۳۹۰). حاجیلری (۱۳۸۷) به نقل از انجمن روان‌شناسی آمریکا بیان می‌کند که گروه‌های سه تا پنج نفره، به‌مراتب از عملکرد بهتری برخوردارند که این عملکرد را می‌توان به توانایی گروه‌ها جهت کشف پاسخ‌های صحیح، رد پاسخ‌های نادرست و پردازش مؤثر اطلاعات نسبت داد. مادامی که افراد خود را در انجام کار تیمی توانمند می‌بینند، تمایل آن‌ها به انجام این کار افزایش می‌یابد، در نتیجه می‌توان با آموزش افراد و ارتقای سطح دانش و آگاهی دانشجویان در خصوص روش‌ها و شیوه‌های کار در گروه‌های مختلف، زمینه شکوفایی استعداد آن‌ها را فراهم ساخت. جعفرپور (۱۳۹۷) نیز در این زمینه بیان می‌کند که یکی از موانع اصلی انجام کار تیمی در ایران، «آموزش ندادن کار گروهی به افراد» است. یکی از فرایندهایی که در آن

همکاری و کار تیمی می‌تواند نقش مؤثری را ایفا کند، فرایند پژوهش علمی است. با توجه به اینکه فرایند پژوهش مستلزم مهارت‌ها و تخصص‌های گوناگون است، همکاری چند پژوهشگر و هم‌افزایی ناشی از آن، در اجرای پژوهش نقش مهمی دارد. از آنجایی که با گذشت زمان، داده‌های مورد استفاده و نتایج حاصل شده منسوخ می‌شود، همکاری تحقیقاتی و ترکیب مهارت‌های مکمل، فرایند پژوهش را تسریع و تسهیل می‌کند. همچنین با توجه به اینکه دانشگاه سرآغاز رسمی فراگیری روش‌ها و شیوه‌های کار گروهی است، آموزش این روش‌ها و تمرین آن در دانشگاه بسیار مؤثر است. در ادامه بخش همکاری تحقیقاتی، پس از نگاه اجمالی به روند همکاری‌های تحقیقاتی در مجله‌های معتبر بین‌المللی حسابداری، درباره مزیت‌ها و چالش‌های آن بحث می‌شود. در ادامه نیز به ترتیب، توصیه‌هایی از سوی موفق‌ترین تیم‌های تحقیقاتی حسابداری ارائه می‌شود و به بررسی اهمیت مشخص کردن نقش‌ها و پیش‌زمینه نهادی همکاری تحقیقاتی در ایران پرداخته خواهد شد.

نگاه اجمالی بر روند همکاری تحقیقاتی در مجله‌های معتبر بین‌المللی

امروزه می‌توان با مراجعه به اسامی و تعداد نویسندگان مقاله‌های حسابداری در مجله‌های معتبر بین‌المللی، به نکات جالبی دست یافت. نسبت مقاله‌های انفرادی در پژوهش‌های بین‌المللی حسابداری، به‌طور پیوسته در حال کاهش است و در نتیجه، مقاله‌های چاپ شده توسط دو یا چند نویسنده رو به افزایش گذاشته است. همکاری نویسندگان در رشته‌های دیگری مانند مالی (براون، چن و چن^۱، ۲۰۱۱)، بازاریابی (براون، چن، چن و لای^۲، ۲۰۰۶) و اقتصاد (هادسون^۳، ۱۹۹۶) نیز افزایش یافته است. روند افزایشی چنین همکاری‌هایی در حسابداری، در تحقیقات پیشین مشهود است (برای مثال اوربنیک^۴، ۱۹۹۲؛ اتردج و ونگ ان وینگ^۵، ۱۹۹۱، محمدرضایی، محمد صالح، جفر و حسن^۶، ۲۰۱۶). پژوهش کولینز و همکاران (۲۰۱۸) نیز نتایج تحقیقات قبلی را بهبود و تحلیل‌های آن‌ها را تا سال ۲۰۱۵ بسط می‌دهد. کولینز و همکاران (۲۰۱۸) با بررسی شش مجله برتر حسابداری^۷ نشان می‌دهند که در سال ۱۹۶۰، تقریباً ۹۰ درصد از مقاله‌های چاپ‌شده در مجله «بررسی‌های حسابداری» یک نویسنده داشته است و در مقابل سال ۲۰۱۵، فقط ۲۰ درصد از مقاله‌های مجله‌های برتر حسابداری یک نویسنده، تقریباً ۲۹ درصد از مقاله‌ها دو نویسنده و ۵۱ درصد مقاله‌ها بیش از دو نویسنده داشته‌اند. به احتمال زیاد این روند منعکس‌کننده این واقعیت است که همکاری نویسندگان با یکدیگر در رشته حسابداری، به یک راهبرد موفق تبدیل شده است.

1. Brown, Chan & Chen
2. Brown, Chan, Chen & Lai
3. Hudson
4. Urbancic
5. Ettredge & Wong-On-Wing
6. Mohammad Rezaei, Mohd Saleh, Jaffar & Hassan

۷. این شش مجله عبارت‌اند از:

AOS: Accounting, Organizations and Society
 CAR: Contemporary Accounting Research
 JAE: Journal of Accounting and Economics
 TAR: The Accounting Review
 RAST: Review of Accounting Studies
 JAR: Journal of Accounting Research

مزایای همکاری تحقیقاتی

راهبرد مناسب جهت دستیابی به موفقیت در حوزه پژوهش، همکاری محققان^۱ است. پروژه‌های تحقیقاتی مشترک یا گروهی موفقیت تضمین شده‌ای ندارند؛ اما مادامی که این همکاری با سایر نویسندگان به خوبی انجام می‌شود، احتمال دستیابی به خروجی پژوهشی مطلوب و منسجم، به‌طور شایان توجهی افزایش پیدا می‌کند. همکاری نویسندگان با یکدیگر مزایای متعددی را دربردارد که از جمله مزیت‌های بسیار مهم آن‌ها، می‌توان به افزایش انتشار مقاله‌ها و امکان بهره‌گیری از مهارت‌های مکمل یکدیگر اشاره کرد. با توجه به اینکه مدت زمان داوری مقاله‌ها طولانی و میزان رد مقاله‌ها در مجله‌های بین‌المللی باکیفیت بالا و تقریباً ۹۰ درصد است، فرایند بررسی و داوری مقاله‌ها در معرض ریسک چشمگیری قرار دارد. افزایش تعداد مقاله‌هایی که از طریق همکاری نویسندگان با یکدیگر نوشته می‌شود، به محققان این اجازه را می‌دهد که ریسک متحمل شده کاهش یابد. به‌طور خلاصه باید گفت که همکاری تحقیقاتی منصفانه و با برنامه‌ریزی دقیق، یک بازی بُرد - بُرد است که همه محققان از آن منتفع می‌شوند و البته موجب پیشبرد دانش نیز می‌شود. فلیشمن و شوال^۲ (۲۰۰۹) با نظرسنجی از محققان حسابداری کشورهای مختلف، مزایای همکاری‌های مشترک تحقیقاتی را بررسی کردند. نتایج آن‌ها نشان می‌دهد که به‌ترتیب، آمیخته‌شدن مهارت‌های مکمل، ایجاد محیط مهیج فکری و افزایش کیفیت همه‌جانبه تحقیق، از جمله مزیت‌های بسیار مهم همکاری‌های تحقیقاتی در بین پژوهشگران حسابداری است. آن‌ها مزیت‌های کم‌اهمیت‌تر را به‌ترتیب این‌گونه برشمردند: همکاری زوجی، جلب اعتماد افراد حاضر در کمیته بررسی رساله‌های دکتری و جلب اعتماد سردبیر مجله مدنظر.

نکته جالب توجه این است که نتایج این تحقیق در رابطه با مزیت‌های مهم همکاری‌های مشترک تحقیقاتی با یافته‌های هولدر، لانگره و شرودر^۳ (۲۰۰۰) مشابه است. پیشینه تحقیقات حسابداری نشان می‌دهد که کمک به نگارش یک مقاله به زبان انگلیسی در جهت افزایش احتمال چاپ مقاله نیز، از انگیزه‌های همکاری‌های تحقیقاتی به شمار می‌رود؛ اما نتایج فلیشمن و شوال (۲۰۰۹) نشان می‌دهد که «بهره‌مندی از مهارت نگارش» و «افزایش احتمال چاپ مقاله‌ها در مجله‌های انگلیسی زبان»، از بین ۳۲ مزیت عنوان شده، در رتبه ۲۱ و ۲۴ قرار دارد. این نتایج طبیعی به نظر می‌رسد؛ چرا که پژوهشگران کشورهای انگلیسی زبان، در نگارش متون انگلیسی با مشکل اساسی مواجه نیستند و این پژوهشگران کشورهای غیرانگلیسی زبان هستند که یکی از انگیزه‌های اصلی همکاری‌های تحقیقاتی آن‌ها، مهارت نگارش به زبان انگلیسی است. در این زمینه، فلیشمن و شوال (۲۰۰۹) پاسخ‌دهندگان غیرانگلیسی زبان را به‌طور جداگانه بررسی کردند که این دو مزیت به‌ترتیب به رتبه‌های ۱۲ و ۱۴ ارتقا پیدا کرد.

چالش‌های همکاری تحقیقاتی

علاوه بر مزایای قابل انتساب به همکاری‌های تحقیقاتی، نیاز است که به نقاط ضعف آن نیز پرداخته شود. فلیشمن و

۱. ذکر این نکته نیز برای پژوهشگران ضروری است که منظور از همکاری تحقیقاتی، درج نام یک یا چند نفر توسط نویسنده اصلی در مقاله، بدون کمک اساسی به مقاله نیست، بلکه این مهارت‌های مکمل نویسندگان است که موجب ارزش‌آفرینی و افزایش کیفیت مقاله می‌شود.

2. Fleischman & Schuele

3. Holder, Langrehr & Schroeder

شوال (۲۰۰۹) مشکلاتی را که ممکن است تیم نویسندگان در حین همکاری‌های مشترک تحقیقاتی با آن مواجه شوند، از محققان حسابداری نظرسنجی کردند. نتایج آن‌ها نشان می‌دهد که آهسته بودن پیشرفت کار نویسندگان و عدم همکاری نویسندگان در سطح مناسب، جزء مشکلات رایجی است که آن‌ها در همکاری‌های تحقیقاتی با آن مواجه می‌شوند. از پاسخ‌دهندگان درخواست شده است تا به این پرسش نیز پاسخ دهند که آیا تا به حال تجربه شکست در همکاری را داشته‌اند یا خیر. پاسخ ۴۰ درصد از مشارکت‌کنندگان مثبت بوده است (۸۰ نفر از ۱۹۸ نفر پاسخ‌دهنده) که ۷۵ نفر آن‌ها تمایل داشتند شکست خود را در همکاری تحقیقاتی تشریح کنند. بیشترین علت مطرح شده (۳۹ نفر) مربوط به کمبود زمان و تعهد پایین به پروژه بوده است. در این زمینه، اوکیران^۱ (۲۰۱۳) نیز بیان می‌کند که یکی از ضعف‌های اساسی همکاری‌های تحقیقاتی و یکی از عوامل شکست آن، پاییدنبودن به زمان‌بندی‌های مشخص شده است که از تداخل پروژه تحقیقاتی با فعالیت‌های شخصی نویسندگان نشأت گرفته است. همچنین، ۱۳ نفر شکل‌گیری برخی از اختلاف‌ها میان نویسندگان را گزارش کرده‌اند، ۶ نفر از آن‌ها رفتار بد و غیراخلاقی برخی از نویسندگان را عامل شکست در همکاری دانسته‌اند و سایر دلایل نیز به موضوعاتی مانند بیماری نویسندگان و همچنین تفاوت زبان و ناکامی در برقراری ارتباطات عنوان شده است. این دو محقق در رابطه با «اختلاف نظر در خصوص ترتیب اسامی نویسندگان» نیز از محققان حسابداری نظرسنجی کرده‌اند. نتایج نشان می‌دهد که مبنای تصمیم‌گیری برای ترتیب اسامی نویسندگان، در ۸۲ درصد از مقاله‌ها میزان نقش‌آفرینی در پروژه تحقیقاتی بوده است. پرسش‌شوندگان در ۷۸/۸۰ درصد مقاله‌های خود، حروف الفبای اسامی نویسندگان را به‌عنوان مبنای تعیین ترتیب اسامی نویسندگان قرار داده‌اند و تنها در ۱۹/۳۰ درصد مقاله‌ها، مبنای ترتیب نویسندگان «استاد اول، دانشجو دوم» در نظر گرفته شده است. بنابراین محققان حسابداری کشور برای پیشگیری از بروز اختلاف نظر در خصوص ترتیب اسامی نویسندگان، در همکاری‌های تحقیقاتی خود باید این نکته را مدنظر داشته باشند که مبنای اصلی ترتیب اسامی نویسندگان، میزان نقش‌آفرینی در پروژه تحقیقاتی است.

نقطه نظرهای موفق‌ترین تیم‌های تحقیقاتی حسابداری

کولینز و همکاران (۲۰۱۸) با شناسایی پُرکارترین تیم‌های تحقیقاتی و با استفاده از داده‌های سال‌های ۱۹۶۰ تا ۲۰۱۵، تعداد دفعاتی را که تیم‌های تحقیقاتی موفق شده‌اند در مجله‌های برتر حسابداری مقاله چاپ کنند، بررسی کرده‌اند. آن‌ها ۳۰ تیم تحقیقاتی برتر را شناسایی کرده و با نظرسنجی غیررسمی در این زمینه که چه عواملی باعث موفقیت همکاری آنان شده است، هشت پاسخ دریافت کرده‌اند. نظرهای دریافت شده نشان می‌دهد که یکی از عوامل حیاتی موفقیت تیم‌های تحقیقاتی برتر حسابداری، ارتباط‌های مداوم مثبت و حمایت‌کننده بوده است. مطابق با این نظرها، پرگ، ایزابلا، کیسی، کاودل و کنفلی^۲ (۲۰۰۳) شش ویژگی از تیم‌های خوب به شرح سازگاری هدف، اعتماد و تعهد، اتکای متقابل، ارتباطات باز، هماهنگی بالا و طرز تفکر مشابه اعضای تیم را مطرح کرده‌اند. از بین موفق‌ترین تیم‌های تحقیقاتی می‌توان به کووالسکی و دیرسمیت^۳ و همچنین آریا و میتندورف^۴ اشاره کرد که هر کدام به ترتیب با چاپ ۱۳ و ۱۲ مقاله

1. Avkiran

2. Purg, Isabella, Casse, Caudel & Kenfelj

3. Covaleski & Dirsmith

4. Arya & Mittendorf

مشترک در شش مجله برتر حسابداری، موفق‌ترین همکاری‌های تحقیقاتی را در رشته حسابداری رقم زده‌اند. ادبیات موجود همچنین بیان می‌کند که همکاری مناسب اعضای پروژه تحقیقاتی، نه تنها انجام پژوهش را تسهیل می‌کند، بلکه فراتر رفته و نتایج بهتری نیز تحقق می‌یابد. برای مثال، چن، شارما، ادینگر، شاپیرو و فر^۱ (۲۰۱۱) پیشنهاد می‌کنند که در صورت همکاری مشترک اعضای تیم، نویسندگان می‌توانند انگیزه یکدیگر را افزایش داده و همدیگر را مسئول و پاسخ‌گو نگه دارند. سایر مزایای همکاری برای پژوهشگران حوزه حسابداری عبارت است از دسترسی به داده‌ها (یا مشارکت‌کنندگان در تحقیقات آزمایشگاهی) و مخاطبان برای دعوت به کارگاه‌ها (براون^۲، ۲۰۰۵).

نقش‌های اساسی در فرایند همکاری تحقیقاتی و اهمیت تعیین آن‌ها قبل از شروع پروژه تحقیقاتی

سازمان‌دهی پروژه امر مهمی است و معمولاً به‌صورت واضح با تعیین نقش و وظایف هر یک از محققان (اینکه چه کسی چه کاری را انجام خواهد داد) آغاز می‌شود. پرگ و همکارانش (۲۰۰۳) معتقدند که اعضای تیم باید وابستگی متقابل خود را شناسایی کنند. در ابتدای پروژه، باید نقش‌ها و انتظاراتها شناسایی شود و اعضای تیم آن را بپذیرند. اگرچه روش‌های مختلفی برای سازمان‌دهی یک پروژه وجود دارد و مسئولیت‌ها نیز ممکن است در طول زمان تغییر کند؛ اما کولینز و همکاران (۲۰۱۸) درباره نقش‌هایی بحث کرده‌اند که اشاره به آن‌ها برای پژوهشگران ایرانی بسیار مفید است. در ادامه این نقش‌ها معرفی و تشریح شده است.

• نقش «رهبری»^۳

این نقش برای پروژه‌های تحقیقاتی با بیش از دو نویسنده ضروری است. حتی مقاله‌هایی که دو نویسنده دارد، اگر انگیزه هم‌سویی با یکدیگر نداشته باشند، تعیین یکی از دو فرد به‌عنوان رهبر ضروری است. هزینه ایجاد هماهنگی با افزایش تعداد نویسندگان بیشتر می‌شود و اگر رهبری وجود نداشته باشد، این هزینه‌ها افزایش خواهد یافت. فرد تعیین شده به‌عنوان رهبر، اغلب با تجربه‌ترین فرد گروه است و شخصی است که به‌صورت جامع بر پیشرفت پروژه نظارت دارد و تضمین می‌کند که نویسندگان همکار، به ضرب‌العجل‌های تعیین شده متعهدند و کیفیت کار نیز حفظ می‌شود. همچنین زمانی که مشکلی پیش می‌آید، یک رهبر می‌تواند پروژه را یک قدم به‌سمت جلو هدایت کند. در نظر داشتن اقدام‌های جایگزین و در صورت نیاز پیشنهاد آن‌ها، لازمه وجود یک رهبر است. رهبر گروه تحقیقاتی می‌تواند جلسه‌ای را با مشارکت تمامی نویسندگان، جهت بحث درباره مشکلات موجود ترتیب دهد (کولینز و همکاران، ۲۰۱۸).

• شخص مسئول نگارش^۴

شخص مسئول نگارش، نخستین و آخرین پیش‌نویس مقاله را نگارش می‌کند. تهیه اولین پیش‌نویس مقاله در اکثر مواقع دشوار است و معمولاً قبل از پردازش داده‌ها انجام می‌شود. تمام نویسندگان باید مقاله را بررسی کنند؛ اما نگارش اولیه، تعیین‌کننده ساختار اصلی مقاله است. اگر این نگارش به‌خوبی صورت نگیرد، پروژه احتمالاً با شکست روبه‌رو خواهد شد

1. Chen, Sharma, Edinger, Shapiro & Farh

2. Brown

3. The "Driver" Role

4. The "Writeup" Person

یا حداقل مستلزم ویرایش و بازنویسی‌های پرهزینه خواهد بود. برخی مواقع پتانسیل یک مقاله، به دلیل سازمان‌دهی و نگارش ضعیف دیده نمی‌شود. متأسفانه انعکاس و گزارش ضعیف نتایج می‌تواند در همان مراحل اولیه، به رد مقاله در مجله منجر شود (کولینز و همکاران، ۲۰۱۸). گاهی نیز ممکن است نویسنده اصلی انگلیسی زبان نباشد و یکی از همکاران تحقیقاتی انگلیسی زبان باشد، در این حالت بهتر است که در جهت موجزنویسی و کاهش حجم مقاله و همچنین، افزایش کیفیت نگارش متن، نویسنده انگلیسی زبان مسئولیت نگارش متن را بپذیرد. نکته بسیار مهم دیگر این است که بهتر است نویسنده‌ای که بیشترین تجربه چاپ مقاله در مجله‌های معتبر بین‌المللی حسابداری را دارد، در مراحل پایانی پذیرش مقاله، مسئولیت اصلی نگارش را برعهده بگیرد؛ زیرا در این مرحله به‌گزیده‌نویسی (موجزنویسی)، شفاف‌نویسی و برجسته کردن نقاط قوت کار نیاز است.

• شخص مسئول داده^۱

شخصی که مسئولیت داده‌ها را برعهده دارد، مجموعه داده‌ها را نگهداری می‌کند و کدهای تجزیه و تحلیل در نرم‌افزارهای آماری را می‌نویسد و در نهایت، جدول‌های آماری را آماده می‌کند. روش‌های تجزیه و تحلیل آماری انتخاب‌شده، احتمالاً حاصل اتفاق نظر تمامی نویسندگان است؛ اما یک شخص باید مسئولیت داده‌ها را برعهده داشته باشد، در غیر این صورت، احتمال دارد که سردرگمی ایجاد شود. همچنین اگر سردبیر مجله، از تیم نویسندگان مقاله درخواست اصلاح مقاله، تجزیه و تحلیل بیشتر و ارسال مجدد آن را داشته باشد، در صورتی که بیش از یک نفر تجزیه و تحلیل‌ها را انجام داده باشد، جایگزینی مسئولیت‌ها مناسب نیست؛ چرا که مسئول جدید داده‌ها باید از فرد قبلی، تمام داده‌ها و کدها را دریافت نماید. از سوی دیگر با توجه به رسوایی و ناکارآمدی‌هایی که در تجزیه و تحلیل داده‌ها در رشته‌های مختلف اعم از حسابداری پیش آمده است، تمام نویسندگان باید مسئولیت صحت داده‌ها و تجزیه و تحلیل‌های آماری انجام شده را بپذیرند^۲. در آخر نیز بازنگری کدهای تجزیه و تحلیل توسط فرد ثالثی ضروری به نظر می‌رسد تا بتوان اشتباهات احتمالی را ردیابی و رفع کرد (کولینز و همکاران، ۲۰۱۸). همچنین شخص مسئول داده باید تعهد داشته باشد که در صورت نیاز، در طول مراحل داوری مقاله نیز داده‌های مورد نیاز برای اصلاح مقاله را جمع‌آوری کند^۳.

• سایر نقش‌ها

نویسندگانی که مسئولیت نقش‌های اصلی اشاره‌شده پیش‌تر را برعهده نمی‌گیرند، می‌توانند در مطالعه و بررسی پیش‌نویس نقشی اساسی ایفا کنند تا از سازمان‌دهی منطقی متن، ارجاع‌دهی صحیح و بیان قوی مسئله اطمینان حاصل کنند. در ادامه فرایند کار، شخصی باید نقش پاسخ‌دهی به سردبیر و داوران مقاله را ایفا کند؛ اگرچه رهبر پروژه معمولاً این مسئولیت را می‌پذیرد. این نقش، مسئول تهیه نامه‌ای در مضمون اتفاق نظر تمامی نویسندگان در ارتباط با نگرانی‌ها

1 . The "Data" Person

۲. بحران تجزیه و تحلیل داده که بر حرفه حسابداری و دانشگاهی اثر گذاشته است، به بحث داده‌سازی مربوط است که به رد تعداد زیادی مقاله در مجله‌های معتبر حسابداری منجر شده است. برای دسترسی به جزئیات بیشتر، به لینک زیر مراجعه شود:

<https://retractionwatch.com/2014/07/22/accounting-professor-faked-data-fortwostudiesdestroyed-evidence-university-report/>

۳. شخص مسئول داده می‌تواند در صورت نیاز از «دستیار پژوهشی» برای جمع‌آوری داده‌ها کمک بگیرد.

و موارد مختلف است. تصمیم «اصلاح و ارسال مجدد مقاله» توسط سردبیر، حاوی این پیام است که مجله مایل به چاپ مقاله مدنظر است (با فرض آنکه نقطه نظرهای داوران و سردبیر به خوبی اعمال شده باشد)؛ اما اگر نامه پاسخ به سردبیر به‌خوبی تهیه نشده باشد، می‌تواند روند چاپ مقاله را به تعویق بیندازد یا احتمالاً متزلزل کند و داوران و سردبیر را آزار دهد و آن‌ها را از پذیرش مقاله منصرف کند. نویسنده‌ای که تجربه بیشتری دارد، می‌تواند اطمینان حاصل کند که نامه پاسخ به سردبیر، به‌خوبی و با دقت کافی به ایرادهایی که مطرح شده، اشاره کرده است و داوران و سردبیر را به‌خوبی متقاعد می‌کند. از سوی دیگر، ارائه مقاله در کنفرانس یا کارگاه‌های پژوهشی نیز گام بسیار مهمی در چرخه عمر مقاله است که گاهی نادیده گرفته می‌شود؛ به‌خصوص برای آن دسته از تیم‌هایی که هدف آن‌ها چاپ مقاله در مجله‌های با رتبه بالا است (براون، ۲۰۰۵). بنابراین نقش دیگری که مطرح است، نقش ارائه‌دهنده مقاله در چنین موقعیت‌ها و رویدادهایی است.^۱ نقش دیگری که معمولاً به‌عنوان نقش «تسهیل‌کننده»^۲ شناخته می‌شود، زمانی مطرح می‌شود که در مسیر و فرایند چاپ مقاله، مسائلی نمود پیدا می‌کند. برای مثال، ممکن است به دعوت از فردی، جهت استفاده از دانش و تخصص آن نیاز باشد. همچنین تغییر بسیار سریع تکنولوژی در روش‌شناسی پژوهش یا نیاز به بهره‌گیری از تجزیه‌وتحلیل‌های پیچیده آماری، به‌دلیل پیچیدگی طرح تحقیق انتخاب شده یا محدودیت داده، ممکن است نیاز به دعوت از فرد ثالثی را ضروری کند که در زمینه آمار و اقتصادسنجی مهارت‌های بیشتری دارد؛ همچنین، مسائل انگیزشی و ادراکی که در مراحل ابتدایی پروژه یا پس از داوری نخست رخ می‌دهد، می‌تواند نیاز به دعوت از فردی را ضروری سازد که در حوزه‌های مختلف تخصص دارد تا بتواند به‌خوبی پژوهش را هدایت کند (کولینز و همکاران، ۲۰۱۸).

در آخر، بیان این نکته نیز مفید است که استفاده از یک همکار بین‌المللی با تجربه و صاحب‌نام در مقاله‌ها می‌تواند در تلخیص، نگارش و حتی پذیرش مقاله نقش شایانی داشته باشد. در مواقعی برای انجام تحقیق می‌توان به‌کمک یک همکار خارجی، به جمع‌آوری داده‌ها از کشورهای دیگر پرداخت و از رد پژوهش در فرایند داوری، به‌خاطر مشکل روایی پایین و نامعتبربودن داده‌ها جلوگیری کرد و حتی برخی از هزینه‌های انجام پژوهش را با صرفه‌جویی بیشتری پرداخت کرد. به‌عنوان یک استثنا، نتایج غیررسمی ۳۰ تیم برتر (از نقطه نظر همکاری میان نویسندگان) که به ۸ پاسخ منجر شده است، نشان می‌دهد در تیم‌هایی که همکاری بسیار اثربخشی دارند و در پروژه‌های متعددی با یکدیگر همکاری‌هایی داشته‌اند، تعیین نقش افراد به‌صورت رسمی برای آن‌ها ضروری نبوده است؛ زیرا آنقدر با اصول آشنا و حرفه‌ای بوده‌اند که به تعریف رسمی نقش‌ها نیاز نشده است (کولینز و همکاران، ۲۰۱۸).

پیش‌زمینه نهادی همکاری تحقیقاتی در ایران

در این بخش در ابتدا با بهره‌گیری از ادبیات داخلی، مقدمه‌ای کلی پیرامون وضعیت همکاری‌های تحقیقاتی و به‌طور کلی کار گروهی در ایران ارائه شده و در بخش‌های بعدی مقاله، به‌صورت تجربی، همکاری‌های تحقیقاتی در ایران و در رشته حسابداری بررسی شده است.

۱. شخص ارائه‌دهنده در کنفرانس باید با مقاله آشنایی زیادی داشته باشد و در صورتی که این نقش به شخصی واگذار شود که در نوشتن مقاله و تجزیه‌وتحلیل و تفسیر داده‌ها و آمار نقش نداشته است، می‌تواند مشکل‌ساز شود. شخصی که با مقاله آشنا نیست، می‌تواند در پاسخ‌دادن به پرسش‌هایی که درباره مقاله مطرح می‌شود، دچار مشکل شود.

کیانی و لطیفی^۱ (۱۹۹۵) و سریع‌القلم (۱۳۷۶) بیان می‌کنند که زمینه فرهنگی و به‌طور خاص، فرهنگ ملی از اصلی‌ترین دلایل سطح پایین کار گروهی و تیمی در ایران است. یافته‌های تحقیق حاجیلری (۱۳۸۷) نیز نشان می‌دهد که عوامل فرهنگی در سطح پایین مشارکت افراد در فعالیت‌های گروهی نقش مؤثری دارد. در نگاه اول به نظر می‌رسد که تنها عامل نارسایی‌های موجود در کارهای تیمی در ایران، موضوع فرهنگ است؛ اما تسلیمی و همکاران (۱۳۸۹) طی تحقیقی با استفاده از سه رویکرد تاریخی - اجتماعی، بین فرهنگی و پیمایش، بیان می‌کنند که طبق دستاوردهای مطالعات بین فرهنگی، فرهنگ ایرانی مستعد کار تیمی است و نتایج پیمایش آن‌ها نیز بیانگر سطح بالای جمع‌گرایی و گرایش به کار تیمی در نمونه ۵۷۶ نفری این تحقیق است. آن‌ها بیان می‌کنند که ریشه ضعف موجود در حوزه کار تیمی در ایران، عوامل غیرفرهنگی (ساختاری، مدیریتی و رفتاری) در سطح ملی، سازمانی و فردی است. جعفرپور (۱۳۹۷) به نقل از (چلبی، ۱۳۸۱: ۲۴-۲۵) بیان می‌نماید که محققان طی مطالعه‌ای با استفاده از شاخص‌های اقتدار، اطاعت و خودمختاری، مجموعه‌هایی از شخصیت‌های ایرانی را مورد بررسی قرار داده‌اند و در توصیف وضعیت کار گروهی در ایران، چنین نتیجه‌گیری شده است که زمانی که وظیفه مشترکی به ایرانیان محول می‌شود، بین آن‌ها رقابتی برای کسب موقعیت‌های منزلتی ایجاد می‌شود و نمی‌توانند به شکل تیمی با یکدیگر همکاری کنند. این در حالی است که یکی از پیش نیازهای توسعه علمی در دنیای امروز، همکاری‌های تیمی در اجرای طرح‌های پژوهشی و علمی است. ریاحی و همکاران (۱۳۹۳) نیز طی پژوهشی، موانع همکاری‌های علمی بین‌المللی را از دیدگاه اعضای هیئت علمی دانشگاه تهران، از شش بُعد مختلف بررسی کرده‌اند. طبق یافته آن‌ها، متغیر سیاسی در مقایسه با سایر عوامل اصلی‌ترین مانع برای همکاری‌های علمی بین‌المللی محققان داخلی با محققان خارجی معرفی شده است و کم‌اهمیت‌ترین مانع از دیدگاه پاسخ‌دهندگان، متغیر فرهنگی است. همچنین از میان ۵۴ عامل بازدارنده مربوط به شش بُعد مورد بررسی، تسلط ناکافی بر زبان انگلیسی یا دیگر زبان‌ها، مهم‌ترین مانع در راستای همکاری‌های تحقیقاتی بین‌المللی شناسایی شده است. از سوی دیگر، کم‌اهمیت‌ترین مانع از دیدگاه پاسخ‌دهندگان، تفاوت‌های دینی و مذهبی در همکاری‌های علمی با محققان خارجی بوده است.

جدای از آنچه در بالا ذکر شد و عمدتاً به ریشه‌های فرهنگی و اجتماعی عدم تمایل به کار تیمی در جامعه ایرانی مربوط است، به نظر می‌رسد که ساختارها و قوانین معیوب نیز یکی از علت‌های اساسی عدم استقبال محققان کشور از کار گروهی تحقیقاتی است. برای مثال، در قوانین ارتقای بعضی از دانشگاه‌های کشور عنوان شده است که درصد بالایی از امتیاز مقاله‌های بین‌المللی، به نویسنده مسئول مقاله‌ها تعلق می‌گیرد؛ در نتیجه، چنین قانون‌هایی موجب کاهش انگیزه محققان جهت انجام کارهای تحقیقاتی گروهی می‌شود.

روش‌شناسی پژوهش

دو بخش بعدی پژوهش، به صورت تجربی به واکاوی وضعیت همکاری تحقیقاتی رشته حسابداری در ایران می‌پردازد. از این رو در بخش دوم پژوهش، تحلیل محتوای پنج مجله برتر داخلی حسابداری صورت گرفته است که بر اساس

رتبه‌بندی وزارت علوم در سال ۱۳۹۸ انتخاب شده‌اند. مقاله‌های چاپ شده در این مجله‌ها در یک بازه زمانی سه‌ساله ۱۳۹۵ تا ۱۳۹۷ بررسی شده‌اند.^۱ در این بخش وضعیت تعداد نویسندگان در مقاله‌های داخلی حسابداری، وضعیت همکاری‌های تحقیقاتی درون و برون دانشگاهی و همچنین، جایگاه هر یک از نویسندگان عضو هیئت علمی و نویسندگان دانشجو در مقاله‌های داخلی حسابداری مورد بررسی قرار گرفته است تا از وضعیت فعلی همکاری‌های تحقیقاتی رشته حسابداری در ایران شمای کلی ارائه شود. در بخش سوم پژوهش، نگرش پژوهشگران حسابداری ایرانی به ابعاد مختلف موانع همکاری تحقیقاتی در دو سطح ملی و بین‌المللی بررسی شده است. به منظور عملیاتی کردن مفهوم موانع همکاری تحقیقاتی و ابعاد آن، از روش‌شناسی پیمایش بهره گرفته شده است. این بخش به دنبال پاسخ به سؤال اساسی روبه‌رو است: چه موانعی به ترتیب بیشتری و کمترین نقش را در همکاری‌های تحقیقاتی ملی و بین‌المللی ایفا کرده است؟

در ادامه در بخش نتایج پژوهش، ابتدا نتایج واکاوی پنج مجله برتر حسابداری داخلی ارائه می‌شود و سپس، بخش سوم مقاله و زیربخش‌های آن بررسی خواهد شد.

یافته‌های پژوهش

بخش دوم پژوهش: شواهد تجربی از همکاری تحقیقاتی در ایران

در این بخش شواهدی تجربی پیرامون وضعیت فعلی همکاری تحقیقاتی بین پژوهشگران حسابداری کشور ارائه شده است. طبق نتایج به دست آمده در بیش از نیمی از مقاله‌ها (۶۷ درصد)، نام اساتید هیئت علمی حسابداری دانشگاه‌های ایران، به عنوان نویسنده اول بوده است و در اکثر موارد این افراد نویسنده مسئول هم بوده‌اند. همچنین نتایج نشان می‌دهد که کمترین سهم مطالعات، به ترتیب به مطالعاتی اختصاص دارد که توسط دانشجویان و اساتید به صورت انفرادی صورت گرفته است. تنها ۸ درصد از مقاله‌ها را اساتید هیئت علمی به تنهایی انجام داده‌اند که می‌توان برای نمونه به مقاله‌های محمدرضایی و فرجی (۱۳۹۸)، جعفری نسب کرمانی، ملانظری و رحمانی (۱۳۹۸)، گل محمدی شورکی، پورحیدری و بهار مقدم (۱۳۹۶) و ولیان، عبدلی و کوشکی جهرمی (۱۳۹۸) اشاره کرد (نتایج بدون جدول ارائه شده است). این در حالی است که در مقاله‌های معتبر بین‌المللی حسابداری، اساتید به همکاری تحقیقاتی با یکدیگر، بدون مشارکت دانشجویان اقبال بیشتری دارند. حائز اهمیت است که اقداماتی در این خصوص توسط وزارت علوم و دانشگاه آزاد اسلامی انجام شده است؛ اما به نظر می‌رسد همچنان درک خوبی از این مشکل در ایران وجود ندارد. از دیگر موارد بسیار با اهمیت در همکاری تحقیقاتی، مشخص نمودن نویسنده مسئول مقاله است که عموماً سعی می‌شود محقق که بیشترین سهم را در انجام کار داشته و تلاش بیشتری را جهت کامیابی تحقیق کرده است، به عنوان نویسنده مسئول شناخته شود؛ اما در محیط ایران ضوابط بسیار متفاوت است و از شروط اکثریت مجله‌ها این است که نویسنده مسئول حتماً باید از اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها باشد و دانشجو نمی‌تواند نویسنده مسئول باشد. مقاله‌های پذیرفته شده در

۱. به منظور انتخاب این ۵ مجله، از رتبه‌بندی وزارت علوم در سال ۱۳۹۸ بهره گرفته شده است که در لینک زیر مشاهده می‌شود:

مجله‌های داخلی حسابداری، از نقطه نظر تعداد نویسندگان نیز بررسی شده است. نتایج مبین آن است که بیشترین فراوانی نسبی مقاله‌های پذیرفته شده، به تیم‌های تحقیقاتی دو نفره و سه نفره اختصاص دارد. همچنین، تیم‌های پنج‌نفره و تک‌نفره نیز کمترین فراوانی نسبی را در میان مقاله‌های پذیرفته شده در مجله‌های داخلی حسابداری دارند (نتایج بدون جدول ارائه شده است).

یکی از مسائل مورد بررسی دیگر، وضعیت همکاری محققان دانشگاه‌های مختلف بوده است. بررسی‌های صورت گرفته نشان می‌دهد که به صورت میانگین، سهم بیشتری از همکاری‌های صورت گرفته در سطح دانشگاه‌های واحد بوده است و همکاری بین دانشگاهی، بخش کمتری از نمونه بررسی را به خود اختصاص داده است. از این رو نتایج تأیید می‌کند که رویه غالب در کشور در ارتباط با همکاری‌های تحقیقاتی در قالب پایان‌نامه دانشجویی است (نتایج بدون جدول ارائه شده است).

بخش سوم پژوهش: شواهد تجربی مربوط به پیمایش نگرش پژوهشگران حسابداری در ایران

ابزار گردآوری داده‌ها و سؤالات بخش موانع همکاری تحقیقاتی

به منظور جمع‌آوری داده‌های مورد نیاز بخش سوم، از ابزار پرسش‌نامه بهره گرفته شده است. سؤالاتی (گویه‌ها) پرسش‌نامه در قالب مقیاس لیکرت پنج‌تایی ارائه شده است. اغلب سؤالاتی پرسش‌نامه تحقیق حاضر، بر اساس بررسی پیشینه پژوهش بوده و از پرسش‌نامه‌های استاندارد داخلی و بین‌المللی موجود (به مطالعه ریاحی و همکاران (۱۳۹۳) و یگلیک، دوریان، رونگر و فرلیگوج^۱ (۲۰۱۷) مراجعه شود) استخراج شده است که متناسب با رشته حسابداری و شرایط کشور بومی‌سازی شده است. پرسش‌نامه به کار گرفته شده در این مطالعه، در سه بخش طراحی شده است: در بخش اول، به مشخصات عمومی پرداخته شده است. در بخش دوم، سؤالاتی مطرح شده است در ارتباط با جنبه‌های مختلف موانع همکاری تحقیقاتی در سطح ملی و در بخش سوم نیز، موانع همکاری تحقیقاتی در سطح بین‌المللی پرسش شده است. در بخش‌های دوم و سوم یک سؤال مطرح شده که متناسب با شرایط خاص رشته حسابداری است و با سایر ابعاد موانع همکاری تحقیقاتی هم‌پوشانی ندارد. در آخر نیز سؤالی در ارتباط با نگرش کلی مشارکت‌کنندگان درباره وضعیت همکاری تحقیقاتی در کشور ایران مطرح شده است که به واکاوی وضعیت کلی همکاری تحقیقاتی، طبق تجربه پژوهشگران موفق حسابداری ایرانی می‌پردازد.^۲

۱. Iglíč, Doreian, Kronegger & Ferligoj

۲. حائز اهمیت است که اغلب ابعاد مورد بررسی در هر دو سطح همکاری تحقیقاتی ملی و بین‌المللی مشترک هستند و تنها با توجه به اینکه ممکن است تفاوت‌های شایان توجهی اعم از سطح دانش عمومی و تخصصی، میان پژوهشگران ایرانی و غیر ایرانی وجود داشته باشد، بُعد «عوامل فردی» به صورت اختصاصی در بخش موانع همکاری تحقیقاتی بین‌المللی در نظر گرفته شده است؛ اما سایر بُعدهای موانع همکاری تحقیقاتی در بخش‌های دوم و سوم (موانع همکاری تحقیقاتی ملی و بین‌المللی) به صورت مشترک ارائه شده است که با توجه به تفاوت‌های موجود در سطح همکاری تحقیقاتی ملی و بین‌المللی، برخی از گویه‌های پرسش‌نامه (سؤالاتی پرسش‌نامه) به صورت اختصاصی در یکی از دو بخش دوم (همکاری تحقیقاتی ملی) یا سوم (همکاری تحقیقاتی بین‌المللی) ارائه شده است و سایر گویه‌هایی که در هر دو سطح همکاری تحقیقاتی ملی و بین‌المللی مصداق دارند، در هر دو بخش آورده شده است.

با توجه به اینکه سؤال‌های پرسش‌نامه پژوهش حاضر، بر اساس بررسی پیشینه پژوهش و پرسش‌نامه‌های استاندارد داخلی و بین‌المللی موجود مطرح شده است، بررسی پایایی پرسش‌نامه به‌تنهایی کفایت می‌کند (بیرمنگام و ویلکینسون^۱، ۲۰۰۳) و به‌منظور ارزیابی آن، از شاخص آلفای کرونباخ، به‌تفکیک ابعاد مختلف استفاده شده است. طبق محاسبه اولیه، شاخص آلفای برخی از ابعاد همکاری تحقیقاتی ملی و بین‌المللی مناسب نبود و به‌منظور افزایش آن، گویه‌هایی که قدرت توضیح‌دهندگی خوبی برای یک مفهوم نداشتند و با سایر گویه‌ها هم‌راستا نبودند، حذف شدند. پس از حذف این گویه‌ها، آلفای ابعاد مختلف همکاری تحقیقاتی بهبود پیدا کرد و این رقم برای تمامی آن‌ها (به‌استثنای موانع اعتمادی همکاری تحقیقاتی ملی با آلفای ۰/۵۳) بیش از ۰/۶ محاسبه شد.^۲

مشارکت‌کنندگان پیمایش

در این مطالعه، به‌منظور جمع‌آوری اطلاعات در خصوص موانع همکاری تحقیقاتی ملی و بین‌المللی، جامعه آماری پژوهشگرانی مدنظر قرار گرفتند که تجربه چاپ مقاله در مجله‌های معتبر ملی و بین‌المللی را داشتند.^۳ با توجه به اینکه تعداد پژوهشگران ایرانی با تجربه چاپ مقاله در مجله‌های معتبر بین‌المللی حسابداری محدود بود، ابتدا پرسش‌نامه به‌صورت مستقیم برای این افراد ارسال شد و در ادامه، به‌منظور افزایش تعداد پرسش‌نامه‌های تکمیل شده و اجتناب از خطا و سوپیه‌های ناشی از تعداد کم نمونه، پرسش‌نامه به‌صورت عمومی منتشر شد. تعداد نهایی پرسش‌نامه‌های جمع‌آوری شده ۴۵ نسخه بود. طبق نتایج جمع‌آوری شده، بیشترین سهم فراوانی مشارکت‌کنندگان متعلق به افرادی است که عضو هیئت علمی نبودند، جنسیت آن‌ها مرد بود و در نهایت افرادی بودند که تجربه چاپ ۱ تا ۴ مقاله علمی پژوهشی را در مجله‌های معتبر حسابداری، اعم از داخلی و بین‌المللی داشتند. همچنین، از میان اعضای هیئت علمی، بیشترین فراوانی مشارکت‌کنندگان، متعلق به استادیاران و سپس دانشیاران دانشگاه بود. با توجه به آنکه طبق روال رایج در کشور، نام اساتید راهنما و گاه مشاور نیز در مقاله‌های استخراج‌شده از پایان‌نامه و رساله دکتری دانشجویان تحصیلات تکمیلی درج می‌شود و بخش شایان توجهی از مقاله‌های بین‌المللی چاپ‌شده، متعلق به اساتید هیئت علمی کشور است، دور از

1. Birmingham & Wilkinson

۲. قواعد سرانگشتی مختلفی برای تعیین حداقل آستانه شاخص آلفای کرونباخ به‌کارگرفته می‌شود؛ اما آستانه رایج، معمولاً ۰/۷ است. با این حال، در منابع و مطالعات مختلفی آستانه‌های دیگری تعیین شده است. برای مثال، سکاران و بوگی (۲۰۱۶) معتقدند که حداقل آستانه قابل قبول و مطلوب آلفای کرونباخ ۰/۶ است یا برتر و مک‌لری (۲۰۱۴) بیان کرده‌اند هنگامی که هدف پژوهشگر ارزیابی جنبه‌ها و وجوه مختلفی از دانش است، تعیین حداقل آستانه ۰/۷ غیرمنطقی و اشتباه است و در ارزیابی‌های تشخیصی (بررسی‌های اکتشافی)، می‌توان انتظار آلفای کمتری را داشت. همچنین مطالعات زیادی مانند پژوهش نهرینگ، نواک، بلزن و تیمن (۲۰۱۵) با آلفای کمتری (۰/۵۵) بررسی‌های خود را انجام داده‌اند. با توجه به آنکه این مطالعه برای اولین بار، موانع همکاری تحقیقاتی را در حوزه حسابداری و در جامعه آماری ایران بررسی می‌کند، از ماهیت اکتشافی برخوردار است و با توجه به محدود بودن تعداد گویه‌های برخی از ابعاد موانع همکاری تحقیقاتی، امکان حذف بیشتر یا تغییرات اساسی در سؤال‌ها وجود ندارد. از این رو، علی‌رغم کمتر بودن شاخص آلفای کرونباخ برخی از ابعاد موانع همکاری تحقیقاتی (از آستانه ۰/۷)، نتایج پذیرفته شده است.

۳. هدف پژوهش، بررسی موانع همکاری تحقیقاتی در راستای چاپ مقاله در مجله‌های معتبر بین‌المللی بوده است؛ اما با توجه به محدود بودن این افراد در رشته حسابداری و در ایران، از پژوهشگران حسابداری ایرانی که تجربه چاپ مقاله در مجله‌های معتبر داخلی را داشته‌اند، درخواست شده است که در پژوهش مشارکت کنند و در جامعه آماری مورد بررسی نیز در نظر گرفته شده‌اند.

ذهن نبوده است که بیشترین تعداد مقاله‌های چاپ‌شده (۱۳ تا ۱۶ مقاله و تعداد بیش از ۱۶ مقاله) متعلق به اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های کشور باشد (نتایج بدون جدول ارائه شده است).

تحلیل داده‌های پرسش‌نامه: موانع همکاری تحقیقاتی

در این بخش نتایج حاصل از داده‌های جمع‌آوری شده از طریق پرسش‌نامه و تجزیه و تحلیل‌های انجام گرفته ارائه شده است. همان طور که پیش‌تر نیز بیان شد، در پرسش‌نامه یک سؤال در ارتباط با نگرش کلی مشارکت‌کنندگان درباره وضعیت همکاری تحقیقاتی در کشور ایران مطرح شد که وضعیت کلی همکاری تحقیقاتی طبق تجربه پژوهشگران موفق حسابداری ایرانی را واکاوی می‌کرد. میانگین پاسخ‌های ارائه شده به این سؤال برابر با ۴/۰۶ بوده است که نشان می‌دهد، به صورت متوسط، پژوهشگران حسابداری ایرانی موافق بوده‌اند که در ایران و در رشته حسابداری، از مزایای فراوان همکاری‌های تحقیقاتی جهت چاپ مقاله در مجله‌های معتبر بین‌المللی حسابداری بهره کافی برده نمی‌شود. نتایج به دست آمده، مهر تأییدی بر این مهم است که واکاوی دقیق موانع همکاری تحقیقاتی رشته حسابداری در ایران، از جایگاه مهمی برخوردار است. در ادامه، موانع همکاری تحقیقاتی ملی و بین‌المللی بر اساس امتیازهایی که دریافت کرده‌اند، به ترتیب رتبه‌بندی شده است.

رتبه‌بندی موانع همکاری تحقیقاتی در دو سطح ملی و بین‌المللی

در ادامه رتبه‌بندی موانع همکاری تحقیقاتی ملی و بین‌المللی بر اساس میانگین حسابی پاسخ‌های مشارکت‌کنندگان به شرح جدول‌های ۱ و ۲ ارائه شده است. همان طور که در جدول ۱ مشخص است، عدم حمایت دانشگاه‌ها و نهادهای آموزشی از موفق‌ترین تیم‌های تحقیقاتی، مهم‌ترین مانع همکاری تحقیقاتی ملی بوده است و پس از آن، مشغله کاری حسابداران و حسابرسان و همچنین، ناآگاهی پژوهشگران جهت دستیابی به یک همکاری تحقیقاتی مؤثر در رتبه‌های دوم و سوم قرار دارند. با توجه به آنکه در موقعیت‌های مختلفی دانشگاه‌ها و نهادهای علمی (مانند مصاحبه پذیرش مقطع دکتری) امتیاز بیشتری را برای پژوهش‌های انفرادی در نظر می‌گیرند، رتبه نخست به این موضوع اختصاص یافته است. با توجه به مشغله کاری پژوهشگران حسابداری در ایران و فعالیت شایان توجه آن‌ها در حوزه اجرا و همچنین، دریافت حقوق نه‌چندان چشمگیر، دور از انتظار نبوده است که علاوه بر حمایت‌های ناچیز دانشگاه‌ها از تیم‌های موفق پژوهشی، مشغله کاری حسابداران و حسابرسان نیز مانع درخور توجهی در زمینه همکاری تحقیقاتی پژوهشگران حسابداری در سطح ملی باشد. به نظر می‌رسد، رتبه سوم در مسائلی مانند عدم آموزش مزایای همکاری تحقیقاتی در کلاس‌های روش تحقیق و سایر دروس و همچنین، محول نکردن پروژه‌های دانشگاهی به دانشجویان در قالب کارهای گروهی، ریشه دارد. با توجه به افزایش ابزارها و روش‌های ارتباطی و سهولت برقراری ارتباطات، موضوع عجیبی نیست که فراهم نبودن وسایل و روش‌های ارتباطی مانع مهمی برای همکاری تحقیقاتی ملی نباشد. به علاوه، با توجه به آنکه شمار مجله‌های معتبر بین‌المللی در حوزه‌های حسابداری و حسابرسی محدودند و مقاله‌های آماده‌شده شرایط لازم برای پذیرش در مجله‌های محدودی را دارند، غالباً در خصوص مجله (مجله‌ها) هدف، میان پژوهشگران ایرانی اتفاق نظر وجود دارد.

جدول ۱. رتبه‌بندی موانع همکاری تحقیقاتی ملی

رتبه‌بندی	موانع	امتیاز	طبقه‌بندی
۱	عدم وجود سیاست‌ها و قوانین تشویقی کلان/دانشگاهی در کشور برای تشویق موفق‌ترین تیم‌های تحقیقاتی	۴/۱۰۰	موانع کلان
۲	با توجه به مشغله کاری حسابداران و حسابرسان و این مهم که در ایران، تمرکز صرف بر کار تحقیقاتی حسابداری صرفه اقتصادی کمی دارد، نمی‌توان به اصول و ضوابط یک کار تحقیقاتی مشترک در سطح حرفه‌ای متعهد بود؛ بنابراین محققان، پژوهش به صورت انفرادی را ترجیح می‌دهند.	۴/۰۶۷	موانع خاص رشته حسابداری
۳	ناآگاهی لازم محققان حسابداری کشور در خصوص چگونگی دستیابی به یک همکاری تحقیقاتی مؤثر	۳/۷۳۳	موانع انگیزشی
۴	وجود قوانین کلان/دانشگاهی در ایران دال بر قائل شدن امتیاز بیشتر برای نویسنده اول یا نویسنده مسئول مقاله	۳/۶۳۳	موانع کلان
۵	احساس عدم نیاز به استفاده از دانش، تخصص و مهارت سایر پژوهشگران	۳/۶۰۰	موانع اعتمادی
۶	احتمال مشارکت ناکافی همکاران تحقیقاتی در تأمین هزینه‌های پژوهش	۳/۵۶۷	موانع اعتمادی
۷	بی‌اعتمادبودن به همکاران تحقیقاتی جهت در اختیار گذاشتن ایده‌های جدید	۳/۵۳۳	موانع اعتمادی
۸	علاقه به تک‌روی، شهرت‌طلبی و کسب اعتبار بیشتر برای خود	۳/۴۶۷	موانع انگیزشی
۹	نداشتن آگاهی کافی از وجود پژوهشگرانی با علائق تخصصی مشابه و مکمل	۳/۴۳۳	موانع ارتباطی
۱۰	اعتماد نداشتن به همکاران تحقیقاتی جهت تهیه داده‌های قابل اتکا توسط آن‌ها	۳/۳۶۷	موانع اعتمادی
۱۱	نداشتن آگاهی کافی محققان حسابداری کشور از مزایای فراوان همکاری‌های تحقیقاتی	۳/۲۳۳	موانع انگیزشی
۱۲	اختلاف نظر میان اساتید دانشگاه‌ها درباره مجله هدف یا موارد دیگر	۳/۲۳۳	موانع انگیزشی
۱۳	فراهم نبودن وسایل، تجهیزات و امکانات ارتباطی و نداشتن تسلط به کارگیری آن‌ها	۳/۱۳۳	موانع ارتباطی

مهم‌ترین مانع همکاری تحقیقاتی بین‌المللی، حمایت نکردن دانشگاه‌های کشور در زمینه تأمین مالی مخارج مربوط به پژوهش و مواردی دیگر، اعم از اعطای فرصت مطالعاتی است. موانع با اهمیت دوم و سوم نیز به ترتیب تسلط نداشتن به زبان انگلیسی و عضو نبودن محققان حسابداری ایرانی در انجمن‌های حرفه‌ای و بین‌المللی یا عدم سابقه به‌عنوان داور یا سردبیر مجله‌های معتبر بین‌المللی حسابداری بوده است. با توجه به افزایش چشمگیر نرخ ارز و بالا بودن مخارج جانبی مرتبط با پژوهش (شامل ویرایش ادبی و علمی مقاله)، بالا بودن امتیاز این مانع، طبیعی به نظر می‌رسد. همچنین، از آنجایی که ارائه فرصت مطالعاتی به پژوهشگران ایرانی، گشایشی است جهت آشنایی پژوهشگران ایرانی با اساتید و پژوهشگران بین‌المللی، عدم ارائه آن می‌تواند در زمینه آشنایی پژوهشگران ایرانی با پژوهشگران مطرح بین‌المللی و همکاری تحقیقاتی آن‌ها، خلل اساسی ایجاد کند. از آنجایی که همکاری تحقیقاتی با پژوهشگران غیرایرانی مستلزم برخورداری از سطح معقول دانش زبان است و عدم برخورداری از آن می‌تواند اعتماد به نفس پژوهشگران ایرانی را در

جهت برقراری ارتباط با پژوهشگران غیرایرانی کاهش دهد، این مانع مهم، رتبه دوم را به خود اختصاص داده است. عضویت در انجمن‌های حرفه‌ای، گاهی پیش‌شرط پذیرش مقاله در برخی از مجله‌های معتبر بین‌المللی است و چنین انجمن‌هایی معمولاً در فواصل زمانی مشخص نشست‌هایی را برگزار می‌کنند که زمینه‌آشنایی و معاشرت افراد صاحب نظر را فراهم می‌سازد. همچنین، تجربه و سابقه‌دآوری و سردبیری در مجله‌های معتبر بین‌المللی حسابداری سبب می‌شود پژوهشگران مطرح غیرایرانی، انگیزه و تمایل لازم را برای همکاری با پژوهشگر ایرانی داشته باشند. از آنجایی که همکاری تحقیقاتی با پژوهشگران بین‌المللی، رزومه خوبی را برای پژوهشگران ایرانی فراهم می‌آورد و اینکه در چند سال اخیر، پیشرفت چشمگیری را در زمینه ارتباطات شاهد بوده‌ایم، اکثر موارد مربوط به ابعاد ارتباطی و انگیزشی در رتبه‌هایی پایین موانع همکاری تحقیقاتی بین‌المللی به چشم می‌خورد.

جدول ۲. رتبه‌بندی موانع همکاری تحقیقاتی بین‌المللی

رتبه‌بندی	موانع	امتیاز	طبقه‌بندی
۱	حمایت‌نکردن دانشگاه‌های کشور از پژوهشگران حسابداری ایرانی از جمله تأمین مالی شرکت در کنفرانس‌های بین‌المللی یا اعطای کم‌فرصت مطالعاتی به اساتید و دانشجویان ایرانی	۴/۳۶۷	موانع کلان
۲	تسلط‌نداشتن به زبان خارجی (مانند زبان انگلیسی)	۴/۳۳۳	موانع در سطح فردی
۳	عضو نبودن محققان حسابداری ایرانی در انجمن‌های حرفه‌ای بین‌المللی یا نداشتن سابقه فعالیت به‌عنوان داور یا سردبیر در مجله‌های معتبر بین‌المللی حسابداری	۴/۰۶۷	موانع در سطح فردی
۴	اختلافات سیاسی میان کشور ایران و سایر کشورها یا تحریم‌های اقتصادی و سیاسی ایران	۴/۰۰۰	موانع کلان
۵	عدم وجود سیاست‌ها و قوانین تشویقی کلان/دانشگاهی در کشور برای تشویق موفق‌ترین تیم‌های تحقیقاتی	۳/۹۰۰	موانع کلان
۶	با توجه به مشغله کاری حسابداران و حسابرسان و این مهم که در ایران تمرکز صرف بر کار تحقیقاتی حسابداری صرفه اقتصادی کمی دارد، نمی‌توان به اصول و ضوابط یک کار تحقیقاتی مشترک در سطح حرفه‌ای متعهد بود (به‌خصوص در رشته حسابداری) بنابراین محققان پژوهش انفرادی را ترجیح می‌دهند.	۳/۸۶۷	موانع خاص رشته حسابداری
۷	ویژگی‌های منحصربه‌فرد کشور ایران (در حال توسعه بودن کشور، بازار سرمایه کم‌عمق و ناکارایی آن و...) سبب می‌شود انگیزه همکاری تحقیقاتی محققان خارجی با اساتید ایرانی کاهش یابد	۳/۸۳۳	موانع کلان
۸	کافی نبودن تفاهم نامه‌های همکاری بین‌المللی دانشگاه‌های کشور با دانشگاه‌ها و سایر نهادهای علمی بین‌المللی و عدم عضویت دانشگاه‌های کشور در انجمن‌های علمی بین‌المللی	۳/۸۳۳	موانع کلان
۹	اعتبار و شهرت کم دانشگاه‌های ایرانی (افیلیشن ضعیف و ناشناخته) در عرصه بین‌المللی	۳/۸۰۰	موانع کلان
۱۰	مشکلات مربوط به انتقال ارز و مبادلات مالی سبب می‌شود که تسهیم هزینه‌های پژوهش با مشکل مواجه شود	۳/۷۶۷	موانع کلان
۱۱	ناآگاهی محققان حسابداری کشور از چگونگی دستیابی به یک همکاری تحقیقاتی مؤثر	۳/۷۳۳	موانع انگیزشی

رتبه‌بندی	موانع	امتیاز	طبقه‌بندی
۱۲	تفاوت چشمگیر در سطح دانش و مهارت پژوهشگران حسابداری داخلی و خارجی در حوزه‌های مختلف مؤثر در فرایند پژوهش	۳/۷۰۰	موانع در سطح فردی
۱۳	عدم تسلط طرفین همکاری تحقیقاتی بین‌المللی به شرایط نهادی جامعه آماری مورد بررسی	۳/۵۶۷	موانع در سطح فردی
۱۴	وجود قوانین کلان/ دانشگاهی در ایران دال بر قائل شدن امتیاز بیشتر برای نویسنده اول و نویسنده مسئول مقاله	۳/۵۶۷	موانع کلان
۱۵	آگاهی ناکافی از وجود پژوهشگرانی با علائق تخصصی مشابه و مکمل	۳/۵۳۳	موانع ارتباطی
۱۶	برخوردار نبودن از مهارت‌های اجتماعی و ارتباطی قوی	۳/۴۶۷	موانع ارتباطی
۱۷	اعتماد نداشتن به همکاران تحقیقاتی جهت تهیه داده‌های قابل اتکا توسط آن‌ها	۳/۴۶۷	موانع اعتمادی
۱۸	علاقه به تک‌روی، شهرت‌طلبی و کسب اعتبار بیشتر برای خود	۳/۴۶۷	موانع انگیزشی
۱۹	بی‌اعتماد بودن به همکاران تحقیقاتی جهت در اختیار گذاشتن ایده‌های جدید	۳/۴۳۳	موانع اعتمادی
۲۰	احتمال مشارکت ناکافی همکاران تحقیقاتی در تأمین هزینه‌های پژوهش	۳/۴۳۳	موانع اعتمادی
۲۱	ناآگاهی محققان حسابداری کشور از مزایای فراوان همکاری تحقیقاتی	۳/۴۳۳	موانع انگیزشی
۲۲	تفاوت در استانداردهای حسابداری و سایر قوانین و مقررات مربوطه (برای مثال دستورالعمل‌های راهبری شرکتی و...) در کشورهای مختلف	۳/۴۳۳	موانع کلان
۲۳	احساس بی‌نیاز بودن به استفاده از دانش، تخصص و مهارت سایر پژوهشگران	۳/۳۳۳	موانع اعتمادی
۲۴	احتمال ایجاد اختلاف نظر با سایر همکاران در خصوص ترتیب اسامی نویسندگان در یک کار مشترک پژوهشی	۳/۲۶۷	موانع انگیزشی
۲۵	اختلاف نظر میان اساتید دانشگاه‌ها نسبت به مجله هدف یا موارد دیگر	۳/۲۳۳	موانع انگیزشی
۲۶	تفاوت فرهنگی پژوهشگران حسابداری در کشورهای مختلف	۳/۲۳۳	موانع کلان
۲۷	فراهم نبودن وسایل، تجهیزات و امکانات ارتباطی و نداشتن تسلط به کارگیری آن‌ها	۳/۱۶۷	موانع ارتباطی
۲۸	تفاوت‌های دینی و مذهبی همکاران تحقیقاتی حسابداری در کشورهای مختلف	۲/۷۳۳	موانع کلان

بحث و نتیجه‌گیری

در این مطالعه تلاش شد که به اهمیت همکاری تحقیقاتی در رشته حسابداری و نقش تسهیل‌کننده آن در زمینه پذیرش مقاله‌های حسابداری در مجله‌های معتبر بین‌المللی پرداخته شود. علی‌رغم تمام ضعف‌های تحقیقاتی که در رشته حسابداری کشور در سطح بین‌المللی وجود دارد، در سال‌های اخیر پیشرفت‌های انکارناپذیری حاصل شده است که در این خصوص، تلاش محققان جوان حسابداری کشور، تحسین‌برانگیز است. نتایج کلی پژوهش نشان‌دهنده آن است که پژوهشگران حسابداری کشور نیز بر این اعتقادند که در حال حاضر، از اهرم مؤثر همکاری تحقیقاتی جهت افزایش کمیت و کیفیت مقاله‌های ارسالی به مجله‌های معتبر بین‌المللی حسابداری بهره کافی برده نمی‌شود و مسیر طولانی برای گام برداشتن در راستای حداکثر بهره‌برداری از همکاری تحقیقاتی وجود دارد. نتایج تجزیه و تحلیل‌های انجام شده در بخش

دوم پژوهش، نشان می‌دهد که در ۶۷ درصد مقاله‌های چاپ شده در مجله‌های مذکور، نام اساتید هیئت علمی (اغلب به دلیل نقش آن‌ها به عنوان استاد راهنما) اول و نام دانشجو به‌عنوان نویسنده دوم آورده شده است؛ با این حال اطلاعات دقیقی مبنی بر اینکه این ترتیب اسامی بر اساس نقش آفرینی نویسندگان بوده است یا خیر، در دسترس نیست، اما به‌عنوان یک فرضیه تأیید نشده، نتایج می‌تواند دال بر آن باشد که به‌منظور تسهیل فرایند پذیرش مقاله‌ها، اسامی اساتید به‌عنوان نویسنده اول درج شده است. نتایج به‌دست‌آمده با نتایج پیمایش توسط فلیشمن و شوال (۲۰۰۹) مغایر است. آن‌ها نشان دادند که در اکثر مقاله‌های بین‌المللی حسابداری، ملاک ترتیب اسامی نویسندگان، میزان نقش آفرینی آنان در پروژه تحقیقاتی است. از نظر نویسندگان پژوهش حاضر، این چالش با تعریف دقیق و مشخص نقش‌های مختلف و مدیریت صحیح رهبر پروژه تحقیقاتی، کنترل‌پذیر است. همچنین نتایج این بخش بیان می‌دارد که بیشترین فراوانی مقاله‌های حسابداری چاپ‌شده در ایران، به دو نویسنده (یک استاد و یک دانشجو) اختصاص دارد؛ اما این موضوع لزوماً نشانگر همکاری تحقیقاتی مورد بحث در مقاله فعلی نیست؛ چرا که در ایران دانشجویان مطابق با الزامات دانشگاه‌ها، باید به همراه اساتید راهنمای خود، مقاله مستخرج از پایان‌نامه را در مجله‌ها چاپ کنند و اغلب مجله‌ها نیز، از پذیرش مقاله‌های نگارش‌شده دانشجویان، بدون نام اساتید هیئت علمی دانشگاه‌ها اجتناب می‌کنند. نتایج تجربی پژوهش نیز مؤید این مهم است و تنها ۸ درصد از مقاله‌های چاپ شده در پنج مجله برتر حسابداری داخلی، توسط اساتید هیئت علمی و ۱ درصد از مقاله‌ها توسط دانشجویان به تنهایی نگاشته شده است که بیانگر وابستگی شدید این دو گروه به یکدیگر در ایران است.

نتایج بخش سوم (پیمایش انجام شده) نیز بیانگر آن است که مهم‌ترین موانع همکاری‌های تحقیقاتی بین پژوهشگران حسابداری در سطح ملی، به ترتیب «عدم وجود سیاست‌های تشویقی برای موفق‌ترین تیم‌های تحقیقاتی (به‌عنوان مانعی کلان)» و «پایین بودن صرفه اقتصادی تمرکز صرف بر کار تحقیقاتی در میان حسابداران و حسابرسان ایرانی (به‌عنوان مانعی خاص در رشته حسابداری)» است. این نتایج بیان‌کننده این واقعیت است که از دیدگاه پژوهشگران حسابداری کشور، سیاست‌های تشویقی مناسبی توسط نهادهای سیاست‌گذار کلان تدوین نشده است. نبود سیاست‌های تشویقی در نگاه اول، مانعی کلان است؛ اما از دیدگاهی دیگر، به‌عنوان مانعی انگیزشی نیز می‌تواند مطرح شود. اما مانع دوم در بخش همکاری‌های تحقیقاتی ملی جای تأمل و تأسف دارد. در واقع، این نتیجه می‌تواند بیانگر این مطلب باشد که حقوق دریافتی اساتید در کشور پایین است. از این رو، به‌منظور گذران زندگی، محتمل است که چاره‌ای جز فعالیت در عرصه اجرا نداشته باشند. بنابراین با توجه به کمبود وقت آزاد جهت اختصاص به پژوهش و عدم پایبندی به ضرب‌العجل‌های تعیین شده، انگیزه همکاری سایر افراد با این پژوهشگران کاهش پیدا خواهد کرد. همچنین نتایج دیگر پیمایش پژوهش فعلی بیانگر آن است که مهم‌ترین مانع همکاری‌های تحقیقاتی بین پژوهشگران حسابداری در سطح بین‌المللی «حمایت‌نکردن دانشگاه‌های کشور از پژوهشگران حسابداری ایرانی، از جمله تأمین مالی شرکت در کنفرانس‌های بین‌المللی یا اعطای محدود فرصت‌های مطالعاتی به اساتید و دانشجویان ایرانی (به‌عنوان مانعی کلان)» است. با توجه به نقش با اهمیت مواردی مانند ویرایش دقیق و علمی متن مقاله‌ها و شرکت در کنفرانس‌های بین‌المللی (جهت دریافت نقطه نظرهای مختلف از سوی حاضران) در پذیرش مقاله‌ها در مجله‌های معتبر بین‌المللی و همچنین نوسان‌های نرخ ارز و افزایش چشمگیر مخارج، نتیجه حاصل غیرواقع به نظر نمی‌رسد.

پژوهش حاضر می‌تواند دستاوردهایی را برای دانشجویان، اساتید، نهادها و اشخاص تصمیم‌گیرنده به همراه داشته باشد که در دو بخش پیشنهادهای کاربردی و پیشنهادهای دانشگاهی (آکادمیک) ارائه می‌شود. در ابتدا به پژوهشگران ایرانی توصیه می‌شود که با شناخت قوت‌ها و ضعف‌های خود، مشارکت در کارهای گروهی و تمرین این مهارت در خود و انجام مواردی مشابه، روحیهٔ مبادرت به کار تیمی را در خود پرورش دهند. همچنین، در تیم‌های تحقیقاتی که تشکیل می‌شود، با توجه به قوت‌ها و ضعف‌های هر یک از اعضا، نقش‌ها به خوبی برای اعضا مشخص شود.

پیرو نتایج پیمایش، به نظر می‌رسد که مهم‌ترین موانع همکاری تحقیقاتی نیازمند انجام اصلاحات ساختاری است؛ از این رو توصیه می‌شود که دانشگاه‌ها و مراکز علمی، از تشکیل تیم‌های تحقیقاتی و انجام پروژه‌های تحقیقاتی گروهی حمایت کنند و برای به سرانجام رسیدن پروژه‌های تحقیقاتی، منابع مالی کافی در اختیار آن‌ها قرار دهند و همچنین برای حقوق اساتید تجدید نظری صورت گیرد.

به پژوهشگران آتی نیز توصیه می‌شود که با انجام پیمایشی میان نویسندگان ۹۲ مقالهٔ حسابداری که طی سال‌های ۱۹۹۷ تا ۲۰۱۸ (طبق SJR) توسط نویسندگان ایرانی در مجله‌های معتبر بین‌المللی به چاپ رسیده است، به ارزیابی نگرش آن‌ها در خصوص همکاری تحقیقاتی و موانع آن بپردازند. همچنین، بررسی نگرش پژوهشگران حسابداری سایر کشورهای خاورمیانه که از جایگاه نسبتاً بهتری در مقایسه با ایران برخوردارند، می‌تواند چراغ راهی برای پژوهشگران حسابداری کشور در مسیر پر تلاطم پژوهش در سطح بین‌المللی باشد.

منابع

- تسلیمی، محمدسعید؛ فرهنگی، علی‌اکبر؛ عابدی‌جعفری، حسن و رازنهران، فیروز (۱۳۸۹). مدل اثرگذاری فرهنگ ملی بر کار تیمی در ایران. فصلنامه علمی پژوهشی راهبرد فرهنگ، ۳(۱۰-۱۱)، ۱۲۷-۱۶۲.
- جعفرپور، محمود (۱۳۹۷). آسیب‌شناسی کار گروهی در سازمان‌های کشور. مطالعات مدیریت (بهبود و تحول)، ۲۷(۸۷)، ۷۵-۱۰۰.
- جعفری نسب کرمانی، ندا؛ ملانظری، مهناز و رحمانی، علی (۱۳۹۸). چالش‌ها و فرصت‌های تغییر گزارش حسابرسان در ایران. بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، ۲۶(۳)، ۳۴۸-۳۷۰.
- چلبی، مسعود (۱۳۸۱). بررسی تجربی نظام شخصیت در ایران، تهران: مؤسسه پژوهشی فرهنگ، هنر و ارتباطات.
- حاجیلری، عبدالرضا (۱۳۸۷). بررسی موانع فرهنگی عدم توسعه کار جمعی و گروهی در تشکلهای و مجموعه‌های دانشجویی. مطالعات معرفتی در دانشگاه اسلامی، ۱۲(۴)، ۸۷-۱۰۰.
- ریاحی، عارف؛ قانع‌راد، محمد امین و احمدی، الهام (۱۳۹۳). بررسی موانع باز دارنده همکاری‌های علمی بین‌المللی (مطالعه موردی اعضای هیئت علمی دانشگاه تهران در تالیف مشترک مدارک علمی پایگاه اطلاعاتی). فصلنامه کتابداری و اطلاع‌رسانی، ۱۱۷(۱)، ۶۵-۹۰.
- سریع‌القلم، محمود (۱۳۷۶). مبانی عشیره‌ای فرهنگ سیاسی ایران. اطلاعات سیاسی اقتصادی، ۳(۴)، ۱۳۵-۱۳۶.
- گل محمدی شورکی، مجتبی؛ پورحیدری، امید و بهارمقدم، مهدی (۱۳۹۶). بررسی تأثیر مدیریت ذی‌نفعان بر سود تقسیمی و ارزش شرکت. بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، ۲۴(۳)، ۳۷۱-۳۹۴.

محمدرضایی، فخرالدین (۱۳۹۷). قالب مناسب برای مقالات حسابداری از نوع آرشیوی. *دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت*، ۲۶(۷)، ۱۸۹-۲۰۸.

محمدرضایی، فخرالدین و فرجی امید (۱۳۹۸). معمای سنجش کیفیت حسابرسی در پژوهش‌های آرشیوی: نقد و ارائه پیشنهادهایی برای محیط پژوهشی ایران. *بررسی‌های حسابداری و حسابرسی*، ۲۶(۱)، ۸۷-۱۲۲.

مداحی، مرتضی (۱۳۹۰). آسیب‌شناسی پژوهش‌های گروهی مورد مطالعه: طلاب علوم دینی. *مجله پژوهش*، ۲(۳)، ۱۱۹-۱۳۸.

نمازی، محمد؛ محمدیان، محمد و مهتری، زینب (۱۳۹۷). بررسی ساختار و چهارچوب مقاله‌های علمی پژوهشی در نشریه‌های بین‌المللی حسابداری. *پیشرفت‌های حسابداری*، ۲(۱۰)، ۲۷۷-۳۰۷.

ولیان، حسن؛ عبدلی، محمدرضا و کوشکی جهرمی، علیرضا (۱۳۹۸). مفهوم‌سازی تصمیم‌گیری خردمندان حسابسان بر اساس تحلیل داده‌بنیاد. *بررسی‌های حسابداری و حسابرسی*، ۲۶(۲)، ۳۰۱-۳۲۶.

References

- Avkiran, N. K. (2013). An empirical investigation of the influence of collaboration in finance on article impact. *Scientometrics*, 95(3), 911-925.
- Birmingham, P., & Wilkinson, D. (2003). *Using research instruments: A guide for researchers*. Routledge.
- Bretz, S. L., & McClary, L. (2014). Students' understandings of acid strength: how meaningful is reliability when measuring alternative conceptions? *Journal of Chemical Education*, 92(2), 212-219.
- Brown, C. L., Chan, K. C., & Chen, C. R. (2011). First-author conditions: evidence from finance journal coauthorship. *Applied Economics*, 43(25), 3687-3697.
- Brown, C., Chan, K., & Chen, C., and P. Lai (2006). Marketing Journal Coauthorships: An Empirical Analysis of Coauthor Behavior. *Journal of Marketing Education*, 28(1), 17-25.
- Brown, L. D. (2005). The importance of circulating and presenting manuscripts: Evidence from the accounting literature. *The Accounting Review*, 80(1), 55-83.
- Chalabi, M. (2002). *An Experimental Study of the Personality System in Iran*, Tehran: Research Institute for Culture. (in Persian)
- Chen, G., Sharma, P. N., Edinger, S. K., Shapiro, D. L., & Farh, J. L. (2011). Motivating and demotivating forces in teams: Cross-level influences of empowering leadership and relationship conflict. *Journal of Applied Psychology*, 96(3), 541.
- Collins, D. L., Oler, D. K., & Skousen, C. J. (2018). How to be a Good Coauthor: Advice for Ph.D. Students and Junior Faculty. *Issues in Accounting Education*, 33(4), 1-12.
- Ettredge, M., & Wong-On-Wing, B. (1991). Publication opportunities in accounting research journals: 1970-1988. *Issues in Accounting Education*, 6(2), 239-247.
- Fleischman, R. K., & Schuele, K. (2009). Co-authorship in accounting history: advantages and pitfalls. *Accounting, Business & Financial History*, 19(3), 287-303.

- Glover, S. M., Prawitt, D. F., & Wood, D. A. (2006). Publication records of faculty promoted at the top 75 accounting research programs. *Issues in Accounting Education*, 21(3), 195-218.
- Glover, S.M., Prawitt, D. F., Summers, S. L., & Wood, D. A. (2012). Publication benchmarking data based on faculty promoted at the top 75 US accounting research institutions. *Issues in Accounting Education*, 27(3), 647-670.
- Golmohammadi, M., Pourheidari, O., Baharmoghaddam, M. (2017). Studying the Impact of Stakeholder Management on Dividends and Firm Value. *Accounting and Auditing Review*, 24(3), 371-394.
- Hajilari A. (2008). Investigating the cultural barriers to the development of collective and group work in student organizations and groups. *Epistemic Studies in Islamic University*, 12(4), 87-100. (in Persian)
- Holder, M. E., Langrehr, F. W., & Schroeder, D. M. (2000). Finance journal coauthorship: how do coauthors in very select journals evaluate the experience? *Financial Practice & Education*, 10(1), 142-152.
- Hudson, J. (1996). Trends in multi-authored papers in economics. *Journal of Economic Perspectives*, 10(3), 153-158.
- Iglič, H., Doreian, P., Kronegger, L., & Ferligoj, A. (2017). With whom do researchers collaborate and why? *Scientometrics*, 112(1), 153-174.
- Jafari Nasab Kermani, N., Molanazari, M., Rahmani, A. (2019). Challenges and Opportunities of Changing the Auditor Report in Iran. *Accounting and Auditing Review*, 26(3), 348-370. (in Persian)
- Jafarpur, M. (2019). Pathology of teamwork in countries' organizations. *Management Studies (Improvement and evolution)*, 27 (87), 75-100. (in Persian)
- Katzenbach, J. & Smith, D. (1993). *The Wisdom of Teams. Creating the High-Performance Organisation*, McGraw-Hill, New York, NY.
- Kiani, R., & Latifi, F. (1995). The impact of ancient, Islamic and western culture in Iran's work-related values. In EIASM Workshop: *Cross-Cultural Perspectives: Comparative Management and Organisation*, Henley Management College, Henley-on-Thames.
- Madahi, M. (2011). The Pathology of the Study Group Study: Religious Studies Students. *Journal of Research*, 2 (3), 119-138. (in Persian)
- Mohammad Rezaei F. (2018). *Research Method in Accounting*, (2nd Edition). Tehran: Termeh press. (in Persian)
- Mohammad Rezaei, F. (2018). Template for Archival Accounting Research. *Knowledge of accounting and Managerial auditing*, 7(26), 189-208. (in Persian)
- Mohammad Rezaei, F., Faraji, O. (2019). The Dilemma of Audit Quality Measuring in Archival Studies: Critiques and Suggestions for Iran's Research Setting. *Accounting and Auditing Review*, 26(1), 87-122. (in Persian)

- Mohammad Rezaei, F., Mohd Saleh, N., Jaffar, R., & Hassan, M. S. (2016). The effects of audit market liberalisation and auditor type on audit opinions: the Iranian experience. *International Journal of Auditing*, 20(1), 87-100.
- Moizer, P. (2009). Publishing in accounting journals: A fair game? *Accounting, Organizations and Society*, 34(2), 285-304.
- Namazi, M., Mohammadian, M., Mehtari, Z. (2018). Evaluation of Research Papers' Structure and Framework in Accounting International Journals, *Advances in Accounting*, 2(10), 277-307. (in Persian)
- Nehring, A., Nowak, K. H., zu Belzen, A. U., & Tiemann, R. (2015). Predicting students' skills in the context of scientific inquiry with cognitive, motivational, and sociodemographic variables. *International Journal of Science Education*, 37(9), 1343-1363.
- Oler, D. K., Oler, M. J., Skousen, C. J., & Talakai, J. (2015). Has concentration in the top accounting journals changed over time? *Accounting Horizons*, 30(1), 63-78.
- Purg, D., Isabella, L., Casse, P., Caudel, P. & Kenfelj, H. (2003). *Teams and Teamwork: A Foundation*.
- Riahi, A., Qanee Rad, M.A. & Ahmadi, E. (2014). Investigating the Obstacles to International Scientific Cooperation (Case Study: Faculty Members of the University of Tehran in Shared Database Writing. *Journal of Library and Information Science*, 17 (1), 90-65. (in Persian)
- Saree-ul-Qalam, M. (1997). Tribal foundations of Iranian political culture. *Political Economic Information*, 3(4), 135-136. (in Persian)
- Sekaran, U., & Bougie, R. (2016). *Research methods for business: A skill building approach*. John Wiley & Sons.
- Stolowy, H. (2017). Letter from the Editor: Why are papers desk rejected at European Accounting Review? *European Accounting Review*, 26(3), 411-418.
- Taslimi, M.S., Farhangi, A.A., AbediJafari, H., Razanhan, F. (2010). Modeling the Impact of National Culture on Teamwork in Iran. *Journal of Culture Strategy*, 3(10-11), 127-162. (in Persian)
- Urbancic, F. 1992. The extent of collaboration in the production of accounting research. *Accounting Educators' Journal*, 4(2), 47-59.
- Valiyan, H., Abdoli, M., Koushki Jahromi, A. (2019). Conceptualizing Wise Auditor Decision Making based on Grounded Theory Approach. *Accounting and Auditing Review*, 26(2), 301-326. (in Persian)